

BULLETI D'INFORMACIÓ

Nº 24.-

20 de Març del 1948.-

Catalunya a l'exili

EL PRESIDENT DE LA GENERALITAT DECLARA QUE EL GOVERN ESTA EN CRISI

Diu una nota oficiosa que la Secretaria de la presidència, oportunament, va fer pública, que l'Honorable President de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Irla i Bosch, després d'haver sostingut llargues i variades converses "amb diverses personalitats representatives de la vida política i espiritual de Catalunya i de les opinions expressades en el Consell, manifesta als senyors Consellers que el Govern es trobava en crisi i afegí el seu desig d'adrecarse, en el més breu termini, a l'opinió catalana per tal de fer-li conèixer les seves decisions".

A nosaltres, per les especials circumstàncies amb que hom de robre les informacions, no ens ha estat possible, fins avui, de donar la versió autoritzada de la crisi del Govern català a l'exili. Direm, però, ara, referint-nos a aquell fet polític, que simultàniament amb les converses a que al·ludeix la nota oficiosa, ací, a l'interior, també s'evacuaren unes consultes les quals anaven encaminades a fixar la posició de les diverses forces i organitzacions anti-franquistes davant el moment polític que travessava el Govern de la suprema institució catalana.

Sabem que, a hores d'ara, ja obren en poder del President de Catalunya les respostes i punts de vista de les fraccions consultades. Totes i cada una d'elles, amb sinceritat i honradesa, han exposat quin era el criteri i el parer de les mateixes en el present moment, prenyat d'ansies i convulsions, de la vida político-social, no pas solament de Catalunya, sinó de tot el món. I creiem, nosaltres, que el tacte, el finíssim tacte, del President Irla, sabrà i podrà fer inclinar les definitives decisions que entengui que ha d'adoptar vers un pla on convergeixin tots els bons propòsits i les sances i assenyades orientacions que més bé puguin agermanar-se amb els alts i sagrats interessos morals, espirituals i polítics de la nostra patria.

Com a catalans, doncs, no tenim el més petit dubte que la nostra Catalunya, la Catalunya que no s'ha mostrat pas moridora, veura interpretades i portades a vies de fet les solucions més adients per a la consecució de l'enrobustiment i la permanència del nostre poble, sempre rubert i amarat d'anhels i sentiments democràtics i liberals. De cara al nostre ésser i sense fer renúncia a cap dels inalienables drets que com a col·lectivitat nacional ens corresponen, volem fer patent la confiança que el poble, tot el poble català, sent i vol sentir per la persona que resum i simbolitza el que Catalunya, en el remot i en l'immediat passat, ha estat i, sobretot, en el proper futur, tornarà a ésser.

EL MISSATGE DEL PRESIDENT IRIA

" CATALANS!

Ja sigui en ocasió de jornades històriques o de commemoracions glòries, ja sigui a propòsit d'esdeveniments relacionats amb la vida de catalu-

nya, m'he adreçat a vosaltres i he procurat expressar-me sempre amb tota franquesa. Avui, conscient de les responsabilitats inherents al meu càrrec, deo manifestar-vos, amb la mateixa sinceritat, la situació en que es troben les nostres institucions.

"En el transcurs de les darreres setmanes, s'han produït fets que han motivat una evolució de la política catalana. Aquests, són a bastament coneguts i no és pas necessari que m'aturi a comentar-los. Però, la naturalesa de les meves funcions, em priva d'entrar en un terreny reservat a les conteses entre les tendències. No podria, ara, sense desmentir-me, abandonar una línia de conducta que sempre he respectat: la de procurar ésser tothora un factor d'unió enmig de la diversitat i el símbol d'una tradició que està perdent damunt dels episodis.

"Tots els pobles que, com el nostre, han fet de la democràcia el seu règim d'elecció i de la llibertat un postulat irrenunciable, estan sotmesos a les exigències que aqueste principis comporten. La confrontació d'idees i de programes, el contrast entre les doctrines, les preferències polítiques o socials, formen part del lliure joc democràtic i contribueixen a fer la grandesa de les nacions.

"Avui, però, més que les nostres preferències, han de comandar la nostra conducta i han d'assenyalar-nos el camí a seguir, els sofriments dels catalans i la situació de fet en que es troba la nostra patria.

"Davant, doncs, de l'estat actual de les relacions entre les diverses forces polítiques i sindicals catalanes, després d'haver escoltat l'opinió de les personalitats més representatives de la vida política i espiritual de Catalunya, i tenint en compte, per altra part, la necessitat ineludible de prosseguir sense treva la tasca que el destí ens imposa, he decidit donar per acabada la missió de l'actual govern.

"L'obra de la generalitat, però, no pot sofrir cap interrupció i continuarà exercint-se amb l'esperit patriòtic de sempre.

"No hi ha, en la meua decisió, ni canvi en el meu desig de constituir un nou govern, ni abandó de cap dels nostres drets. Desitjo fermament que ben aviat s'estableixi un clima d'entesa que faci possible la realització dels meus propòsits.

"Conscient del que representen les institucions catalanes, continuaré considerant-les com la raó suprema de la nostra personalitat nacional.

"En aquestes hores difícils, vull manifestar, també, la meua fidelitat a les institucions republicanes, i el meu afecte per a tots els pobles d'Espanya que, conjuntament amb el nostre, han lluitat i lluiten per obtenir una vida política i social inspirada en els ideals de progrés i de llibertat. Cal esperar que ells, en aquests moments, tindran el patriotisme d'afrontar els problemes cara a cara i de portar a terme una acció que possibiliti la realització dels nostres anhels.

"Dipositari del patrimoni espiritual i polític de Catalunya, estic disposat, com sempre he fet a través de la meua llarga vida a ofrenar a la patria els meus millors sentiments, però poca cosa podria fer sense la vostra confiança, sense el vostre lleial suport.

"El vostre, germans de l'interior, que manteniu amb lleial dignitat les nostres virtuts tradicionals.

"El vostre també, compatriotes escampats arreu del món, que sabeu conservar i millorar, venent l'enyerança, el prestigi de la patria.

"A tots van adreçades les noves paraules i a tots us demano una sincera col.laboració, perquè estic segur, catalans, que el dia en què haurem fet triomfar el sentiment nacional per damunt de totes les contingències, ens trobarem a la vetlla de la definitiva resurrecció de Catalunya."

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Des de Tànger

Febrer, 1948.-

GREUS INCIDENTS AL MARROC

El cap nacionalista marroquí Abd-El-Khader Torres, en retornar del Caire, va donar una conferència a l'Hotel Minzah, de Tànger. Hi assistiren gran nombre de marroquins notables. El conferenciant va declarar que el poble musulmà volia l'alliberament del Marroc, afegint que per tal d'aconseguir-ho el poble estava disposat a arribar a un acord amb l'Estat espanyol, però si això no fos possible, els nacionalistes marroquins estaven decidits a portar a la O.N.U. les reivindicacions a què es creuen tenir indiscutible dret. "Si ens falla la nostra demanda pacífica -feu constar Mohamed Torres- estem disposats a emprar procediments violents i de força".

La conferència va ésser molt ben acollida per part de tots els assistents. En acabar, s'organitzà una manifestació que va recórrer les principals vies tangerianes, entre crits favorables a la llibertat del Marroc. No es va produir cap incident lamentable.

El líder nacionalista esmentat, en passar per Tetuan, era esperat per nombrosos marroquins, nacionalistes de la zona espanyola. No li fou possible deturar-s'hi a causa d'haver-se-li indicat que l'Alt Comissari espanyol li privava el pas per aquell territori. per tant, l'obligaren a retornar pel mateix camí per on havia entrat.

La decisió de l'autoritat espanyola va promoure, a Tetuan, fortes protestes i un cert malestar entre els elements indígenes. Tots els establiments varen tancar llurs portes en senyal de protesta contra la decisió de l'Alt Comissari, mentre una delegació de "notables" va presentar-se davant el "cherif" per a fer constar llur protesta. per altra part, un gran nombre de nacionalistes marroquins prenen resolutius acords a la Mosquée.

L'Alt Comissariat va concentrar un fort contingent de tropa, prenent, militarment, Tetuan, i procedint, d'una manera fulminant, a expulsar de la zona espanyola dos capitostes de gran prestigi entre els nacionalistes del Marroc. Aquests, són Ben Abbou, delegat cultural dels nacionalistes a la Illiga Arab i Taleb Benuna, secretari del partit Reformista marroquí. A més, les autoritats espanyoles varen clausurar el local del partit nacionalista, de Tetuan.

Els nacionalistes marroquins, indignadíssims, organitzaren una manifestació que esdevingué imponent. preferiren crits hostils per l'actitud de l'autoritat espanyola i s'engegaren forts cops de pedra contra la tropa i la policia d'Espanya. S'oïren uns trets i, tot seguit, les descarregues se succeïren, la una darrera l'altra. El tràgic balanç, és aquest: dos morts, seixanta ferits i un nombre considerable de contusionats. varen ésser fetes més de cent detencions.

Després d'haver esdevingut aquests fets, passada la confusió dels pri-

mers moments, les detencions han seguit efectuant-se. Les cases dels "notables" foren minuciosament escorcollades, havent estat detingut el comite del Partit Reformista en ple. Un nou comite, tot seguit, va fer-se càrrec de les tasques que portaven a cap els elements detinguts.

A conseqüència, més tard, de les ferides rebudes, cinc noves víctimes han pagat amb llur vida l'exteriorització del sentiment nacionalista, per tant, ascendeix fins a onze el nombre de morts que, per ara, hi ha hagut. També, el nombre de detinguts ha anat en augment, podent assegurar que són més de seixanta els que han estat portats a Ceuta o al campament de Riu jau convertit, de fet, en un camp de concentració.

No es va permetre cap mena d'exequia i es varen haver d'enterrar els cadàvers quasi secretament. La llei marcial va ésser declarada i les comunicacions de Tetuan amb l'exterior varen ésser tallades. Entre la població mora, no s'ha esvait, encara, la indignació.

franco i el pla Marshall

ANGLATERRA NO ADMETRA L'ESPANYA FALANGISTA EN CAP CONFERENCIA

INTERNACIONAL

Totes les activitats franquistes estan, ara, dedicades a la tasca d'aconseguir que l'actual regim espanyol pugui beneficiar-se del pla Marshall. Això, produeix comentaris de la premsa internacional i ha motivat declaracions de personalitats diplomàtiques. Van, a continuació, algunes referències dels mateixos:

El diari londinenc "The Observer" escriu: "En realitat la posició dels governs britànic i francès respecte l'Espanya franquista, no han modificat. No hi ha, ni hi ha hagut, el propòsit de nomenar Ambaixadors a Madrid. La gran majoria de les 16 nacions europees del pla Marshall son fermament oposades a l'admissió d'Espanya mentre continui el poder d'aquell país en mans d'un regim totalitari.

Havent informat el corresponçal a Washington del "Daily Express" de Londres que Espanya participaria aviat, tant en el pla Bevin (Unió Occidental Europea) com en el Marshall i que Nordamerica havia decidit millorar immediatament les seves relacions amb Espanya, la premsa londinenca de l'endemà publica un rotund desmentiment recollit en el mateix "foreign office".

El dia 9 de febrer, Mr. Hector Mc. Neil, contestant en nom del govern a una interpel·lació a la Cambra dels Comuns, oficialitza aquella referència amb les següents declaracions: "EL GOVERN BRITANIC NO HA MODIFICAT LA SEVA ACTITUD RESPECTE EL GOVERN FRANQUISTA I NO ADMETRA EL GOVERN DE MADRID EN CAP CONVERSACIO INTERNACIONAL SOBRE EL PLA MARSHALL O SOBRE LA UNIO OCCIDENTAL, MENTRE A ESPANYA SUBSISTEIXI UN REGIM TOTALITARI".

Per altra part, en el curs d'una conferència de premsa, el propi Mr. Marshall ha declarat que correspon a les 16 nacions europees invitar a Espanya si ho creuen convenient. Res, però -afegi- no permet indicar un canvi d'actitud d'aquelles nacions respecte l'Espanya de Franco.

I, per acabar-ho d'arrodonir, darrerament, la BBC de Londres ha radiat una informació en la qual s'hi fan constar les manifestacions que els re-

presentants de Portugal i d'Irlanda han fet a la premsa, en arribar a París per tal de prendre part a la Conferència dels 16. Les referides manifestacions consisteixen en dir que "NO CONSIDEREM OPORTÚ QUE L'ESPANYA DE FRANCO PARTICIPI EN EL PLA MARSHALL".

Com és natural, els diaris falangistes no donen compte de cap notícia que sigui adversa al règim que els sosté i els inspira.

S'HA CELEBRAT L'HOMENATGE AL MESTRE POMPEU FÀBRA

El Comitè Executiu de l'Homenatge Nacional a Mestre Fabra en celebració dels seus vuitanta anys, es va veure obligat a ajornar per els dies 27 i 28 de febrer els actes organitzats, a Prades, per al dia 20 del mateix mes. La causa fou deguda a la mort de Teresa Fabra, filla de l'il·lustre filòleg. Per aquest trist i dolorós motiu, Mestre Fabra ha tingut ocasió de rebre sentides proves de l'estima amb que se'l té i se'l considera.

La pena i la desgràcia que afligeixen al nostre gramàtic, privaren que l'acte d'homenatjar-lo tingués la joiosa expansió propia d'aquesta mena de festes. Així i tot, però, l'homenatge resulta digne de la figura a qui s'adreçava. Hi hagué moments d'intensa emoció, en els quals les llagrimes es mostraren incontenibles per part de molts dels assistents.

En el sopar celebrat el dia 27, Pau Gasals, acompanyat del que acostuma dir-ne el seu "amic", el viol·lencel, digué uns breus mots per a justificar el "parlament" que havia de fer aquell... "amic". No cal pas haver de dir que el "parlament" va ésser "eloquent" i molt sentit: es tractava d'unes composicions de Bach, devotament escoltades i magistralsment interpretades -ja no caldria dir-ho- pel Mestre Gasals.

A la sala d'actes de l'Ajuntament de Prades, va celebrar-s'hi, l'endemà, la cerimònia d'entregar a l'artífex gramatical del nostre idioma la medalla d'or que ha de perpetuar el record de l'homenatge. Els que hi feren acte de presència omplien la dita sala municipal. Hi assistiren, també, diverses figures representatives franceses, així com, igualment, nodrides representacions d'exiliats de diferents indrets de França i es reberen una infinitat de telegrams que testimoniaven l'adhesió, ontranyablement manifestada, de varis nuclis de catalans de l'interior i l'exterior de França i de Catalunya.

Pau Gasals, President del Comitè d'Honor, va codir la paraula al president del Comitè Executiu, Querc Molares, el qual va pronunciar un magnífic parlament estudiant i fent ressaltar la rellevant personalitat de Pompeu Fabra. El senyor Josep Irla, Honorable president de la Generalitat de Catalunya, finalment, va fer ofrena al preclar homenatjat de la medalla que se li dedicava. I el president dels catalans, emocionadíssim, igualment que tots els aplegats en aquell saló, deixà oír les breus, justes i sinceres paraules que Mestre Fabra es mereix.

Les proves -tan paleses i demostratives- de la devoció i l'affecte que el poble català té a Mestre Fabra, ell, haurà pogut copsar-les en el transcurs dels actes suats celebrats en terra catalana de França. Evidentment, el poble català, la gent autènticament nostra, serva el respecte i manté el prestigi dels alts valors que ens honoren com a catalans nacionals que és tant com dir patriotes de Catalunya.

CONSELL DE GUERRA CONTRA ELEMENTS DE L'A.F.A.R.E.

S'ha celebrat el Consell de guerra contra setanta-tres encartats en el procés de l'A.F.A.R.E. Les sessions, varen celebrar-se al palau de justícia. Les precaucions adoptades, foren extraordinàries i amb gran ostentació d'elements de la força pública.

Les sessions varen durar quatre dies i les penes imposades oscil·len entre trenta anys i sis anys. Contra els dos militars republicans Gil Cabrerà i Márquez, els quals s'atribuïren la principal responsabilitat, es dicta la sentència de trenta anys de presó, per als altres processats, com diem més amunt, s'han imposat penes de sis i de dotze anys. Hi havia processats que ja feia temps que sofrien empresonament i n'hi ha algun que adhuc tenia condemna, però es trobava, per "magnanimidad" del "caudillo", en situació de "prisión atenuada".

.....
 NOTES INFORMATIVES
 =====

A títol informatiu ...

Donem la següent notícia, publicada per bona part de diaris estrangers: "Es diu en els medis monàrquics espanyols que el secretari general del moviment, senyor Oriol, és a Lisboa, a on ha de tenir importants converses amb "Don Juan". Sembla que Franco ha donat llur conformitat per a que es portin a cap les dites converses, ja fa tres anys que el senyor Oriol havia fet d'agent d'enllaç entre el "caudillo" i el pretendent per tal d'aconseguir una restauració monàrquica. Aquelles negociacions varen topar amb l'actitud de "Don Juan", per exigir, aquest, que Franco no intervingués en la vida política del país.

Ara, s'intentara cercar una fórmula que permeti l'accessió al tron del rei Joan sense que el "caudillo" hagi, necessàriament, de renunciar a prendre part en el govern.

Ja fa algun temps que el general Kindelán, un dels caps del moviment monàrquic, va anar a trobar el tal Oriol i li va oferir el càrrec de secretari general del moviment. Oriol, accepta amb la condició de que "Don Juan" i el general Franco ho aprovessin i que el govern espanyol no privés els actes de propaganda del moviment monàrquic.

Es creu saber que els governs dels E. U. U. i de la Gran Bretanya han estat informats, oficiosaament, del viatge del senyor Oriol i que hauran deixat entendre que, en principi, no són oposats a l'adopció d'una fórmula que faciliti una restauració monàrquica.- S.I.G.

Es demana la repatriació de certs nazis que viuen a l'Estat espanyol.-

Els governs de Nordamèrica i Anglaterra s'han adreçat al general Franco insistint sobre la repatriació de cent agents nazis que es troben a Espanya. Aquesta petició ja va ésser feta en diferents circumstàncies sense que, fins avui, hagin obtingut cap mena de satisfacció.

Sembla que els incidents derivats de les converses efectuades temps enrera al Foreign Office, entre Bevin, Prieto i Gil Robles, obstaculitzaren que la pretensió anglo-americana tingués l'èxit que es perseguia.- S.I.G.

.....
 "President de tots els catalans, crec i proclamo davant vosaltres, que no hi ha força al món que pugui trencar l'espasa del nostre dret. I proclamo, cixi mateix, que els nous actes i els nous propòsits no tenen altra inspiració que el deure que n'escau de mantenir ben alta, ben dreta i ben sola la bandera de la gloriuosa institució que és símbol del nostre dret inalienable a la llibertat, pret de Catalunya i dret de cadascun dels seus fills".

(paraules del president Irla)